

The American Way

Boston Red Sox bewijzen succes honkbalrevolutie

"They did it again! De Boston Red Sox have won the World Series and prove again that they are the best team in baseball!" Zo luidde het tv-commentaar nadat Red Sox-werper Jonathan Papelbon de laatste slagman met drie slag uitschakelde en daarmee het overwinningfeest in gang zette. De Red Sox hadden in de afsluitende finalereeks geen spaan heel gelaten van hun tegenstander in de World Series, de Colorado Rockies. Met vier overwinningen op rij haalden zij de prestigieuze titel voor de tweede keer in vier jaar naar het honkbalgekke Boston.

Door Pieter Verhoogt

De Red Sox hadden voor hun titel 176 wedstrijden nodig. De reguliere competitie van 162 wedstrijden sloten zij af met 96 overwinningen tegenover 66 nederlagen, goed voor de eerste plaats in hun divisie. In de aansluitende play-offs werden vervolgens de Los Angeles Angels of Anaheim met drie opeenvolgende zeges aan de kant gezet, waarna een spectaculaire serie volgde tegen de Cleveland Indians om het kampioenschap van de American League. In de *best-of-seven*-reeks namen de Indians een 3-1 voorsprong, maar met het mes op de keel kwamen de Red Sox tot drie opeenvolgende overwinningen. De mannen uit Boston speelden vrijwel het hele seizoen honkbal van een uitzonderlijk hoog niveau, en bleken in staat er in de finalemaand nog een schepje bovenop te doen.

Velen gunnen de Red Sox de titel. De club is één van de oudste en meest gerespecteerde organisaties uit de Major League. De Red Sox kennen een grote schare hondstrouwe fans en Fenway Park, de thuishaven van de club, met z'n karakteristieke hoge muur in het linksveld ("the green monster" genoemd) is een van de laatste authentieke honkbalstadions. Voor veel honkbalfans is Fenway een bijna mythische tempel voor honkbal zoals het ooit bedoeld was. Bovendien levert de eeuwige rivaliteit met het arrogante sterrenteam van de met geld smijgende New York Yankees de club uit Boston in brede kringen sympathie op. Het kampioenschap was natuurlijk prachtig voor de Red Sox en hun fans. Maar wie het Amerikaanse honkbal nauwgezet volgt, weet dat er meer aan de hand is. De twee recente kampioenschappen van de ploeg van manager Terry Francona zijn het tastbare gevolg van een opmerkelijke ontwikkeling die het Amerikaanse profhonkbal op z'n grondvesten doet schudden. Wat is er gaande?

Onvermoeibare werker

In februari 2002 wordt de succesvolle zakenman John Henry eigenaar van de Boston Red Sox. Na

eerdere ervaringen als eigenaar van de Florida Marlins grijpt Henry direct zijn kans, wanneer de traditierijke Red Sox-organisatie op de markt komt. Hij weet waar hij aan begint. Bij zijn aantreden had de club al 84 jaar geen titel meer behaald, iets wat werd toegeschreven aan "the curse of the Bambino". In 1920 verkochten de Red Sox pitcher/outfielder Babe Ruth aan hun aartsrivaal, de New York Yankees. Ruth en de Yankees regen daarna de successen aaneen, terwijl de Red Sox schijnbaar voorgoed met lege handen bleven staan. John Henry is echter vast van plan een einde te maken aan de vloek en Boston opnieuw het kampioenschap te bezorgen. Hij besluit daartoe de organisatie drastisch te veranderen, en heeft daarbij het beeld voor ogen van de Oakland Athletics. De Athletics, een van de kleinere organisaties in het Amerikaanse profhonkbal, hebben recent verbluffende resultaten geboekt op basis van een revolutionaire werkwijze. Henry ontdoet zich van het zittende management en gaat op zoek naar vervanging. Zijn ambitie is om één van de voormannen van de nieuwe aanpak aan te trekken, bij voorkeur Billy Beane, de innovatieve general manager van de Athletics. Andere namen op zijn lijstje zijn die van J.P. Ricciardi, voormalig Director of Player Personnel van de Athletics, en Paul DePodesta, Beanes assistent in Oakland. Geen van hen blijkt echter te verleiden tot een overstap naar de Red Sox, waarna Henry tot ieders verbazing de jonge (28 jaar!) en onbekende Theo Epstein benoemt tot general manager van de Boston Red Sox.

Theo Epstein was op dat moment een halfjaar werkzaam bij de Red Sox. Hij was overgekomen van de San Diego Padres, waar hij in enkele jaren was opgeklimmen van medewerker op de pre-afdeling tot Director of Baseball Operations. Epstein stond bekend als een onvermoeibare werker en een *bright mind*. Zo slaagde hij erin naast zijn zeventigjarige werkweek bij de Padres een voltijd rechtenstudie in vier jaar af te ronden.

Management by statistics

Belangrijker voor Henry was echter dat Epstein een kenner en

Fenway Park, thuishaven van de Boston Red Sox, is een van de laatste authentieke honkbalstadions.

overtuigd aanhanger was van de nieuwe honkbalfilosofie, gebaseerd op het baanbrekende werk van Bill James, het boegbeeld van een kleine groep van cijferfreaks met als hobby het diepgravend analyseren van honkbalstatistieken.

Bill James en zijn geestverwanten worden aangeduid als *sabermetricians*, een gezennaam afgeleid van SABR, de Society for American Baseball Research, een informeel netwerk van honkbalstatistici. James gold in deze kringen als 'primus inter pares' vanwege zijn jaarlijkse uitgave *Baseball Abstract*, een publicatie met opmerkelijke observaties en analyses van clubs, spelers en strategieën. Begonnen in 1997 als vlugschrift voor vrienden en bekenden, ontwikkelde 'the Abstract' zich in enkele jaren tot een steeds professionelere partizanenbijbel voor een groep fanatieke lezers. In 'the Abstract' en zijn vele andere publicaties benadrukt James de waarde van statistische analyses en voorstellingen. Hij formuleert zijn twijfels over de zin van enkele traditionele kengetallen om de kwaliteit van spelers en teams mee uit te drukken en formuleert alternatieve en betere methoden.

De ideeën van James en zijn collega-*sabermetricians* blijven jarenlang beperkt tot een groepje insiders. Dat verandert eind jaren negentig, wanneer de Oakland Athletics Billy Beane aanstellen als hun general manager. Beane

en collega Paul DePodesta zijn cijferfreaks en goed bekend met het gedachtegoed van James. Mede onder hun invloed besluiten de Athletics om hun talentevaluatie voor de *draft* van 2002 niet te baseren op hun traditionele scoutingapparaat, maar op statistische analyses en computermodellen. Wat volgt lijkt afkomstig uit een jongensboek. Het wensenlijstje van de A's doet de volledige honkbalwereld versteld staan. Wat bezielt de club om te kiezen voor zulke marginale talenten? Ook de jonge spelers zelf nemen de interesse van de A's in eerste instantie niet serieus. Maar al na korte tijd blijken de *nobodies* zich te ontwikkelen tot bovengemiddelde spelers en in sommige gevallen zelfs tot supersterren. Beane, die ook zijn wedstrijdstrategie in belangrijke mate baseert op de ideeën van James, leidt de A's in enkele jaren naar de top van hun divisie.

Gefronste wenkbrauwen

Met Epstein haalt John Henry met in huis dan een nieuwe manager. Epstein brengt net als Beane in Oakland een totaal nieuwe kijk op het honkbalspel en de beoordeling van spelers. Direct na zijn aanstelling voert Epstein stevige veranderingen door in de wijze waarop de Red Sox hun talent selecteren en hun wedstrijden benaderen. Bill James wordt ingehuurd als adviseur en twee briljante statistici worden toegevoegd aan de technische staf. Epstein stelt bovendien de jonge Terry Francona, ook een aanhanger van *sabermetrics*, aan als manager en gaat met de geldbuidel van eigenaar Henry op zoek naar spelers die volgens de Red Sox-analisten nodig zijn en door andere clubs worden ondergewaardeerd. Weloverwogen contracteert hij spelers die passen in het statistische ideaalprofiel. Lang niet altijd zijn het topers, en ook nu leiden sommige aankopen in de honkbalwereld tot vraagtekens en gefronste wenkbrauwen.

Het resultaat is echter verbluffend. In 2004, maar liefst 86 jaar na hun laatste kampioenschap, leiden Epstein en Francona de Red Sox naar de zege in de World Series. In de halve finale zorgt de ploeg voor een nooit eerder vertoond huzarenstuk door de New York Yankees na een 3-0 achterstand met vier overwinningen op rij uit te schakelen. In de finale

verslaan de Red Sox het sterrenteam van de St. Louis Cardinals.

In het najaar van 2005 neemt Epstein plotseling om persoonlijke redenen ontslag. Hij kan zijn grote liefde – Epstein groeide vlak bij Fenway Park op – echter niet loslaten en in januari 2006 pakt hij zijn functie als general manager weer op. Een jaar later is de ploeg uit Boston opnieuw "the best team in baseball".

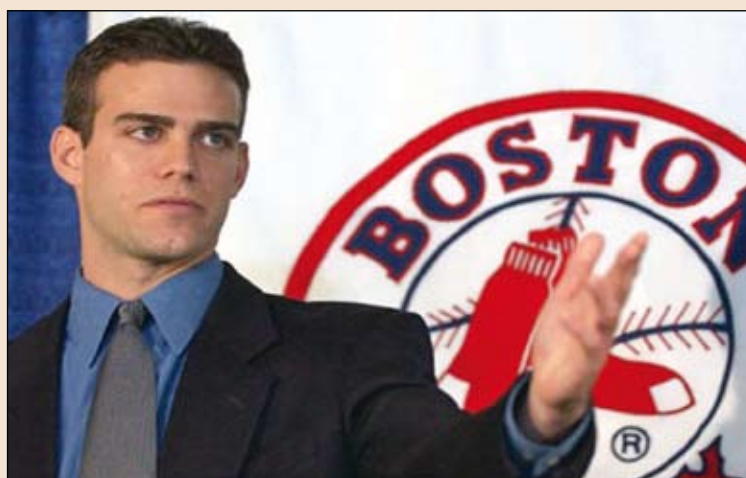
Na het pionierswerk van Billy Beane in Oakland, heeft Epstein met de Red Sox definitief het gelijk van de nieuwe honkbalvisie aangetoond. Een klein groepje relatieve outsiders is erin geslaagd met ratio en rekenkracht de traditionele denkpatronen van *America's pastime* zowel op het veld als in het management te doorbreken en nieuwe wegen naar sportief succes te vinden. De successen van de Red Sox zijn een afrekening met de vloek van het verleden, maar tegelijk ook een voorbeeld voor het sportmanagement van de toekomst.

Superieure indicatoren

Bill James en zijn collega-*sabermetricians* hebben diverse nieuwe kengetallen ontwikkeld om de kwaliteit van spelers en teams weer te geven. Het betreft indicatoren die superieur zijn aan de traditionele waarderingscijfers.

Een voorbeeld: een van de traditionele indicatoren is het 'veldgemiddelde' van een speler, ofwel de verhouding tussen het aantal keren dat een veldspeler in de fout gaat bij het verwerken van een geslagen bal en het aantal succesvol verwerkte ballen. Probleem van deze statistiek is dat zij geen rekening houdt met de kwaliteiten van een speler om zich – voordat de bal geslagen wordt – goed op te stellen. Spelers die goed anticiperen, kunnen soms met een uiterste inspanning nog bij een bal komen die voor anderen ver buiten bereik blijft. Goede veldspelers hebben een groter bereik, wat resulteert in meer verwerkingspogingen, en wellicht meer fouten. In de indicatoren die de *sabermetricians* hebben ontwikkeld, zijn deze en andere factoren wel verdisconteerd.

Pieter Verhoogt studeerde economie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en International Business aan San Diego State University. Hij is eigenaar van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl) en docent sport-economie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Theo Epstein deed de honkbalwereld versteld staan met zijn aankoopbeleid op basis van honkbalstatistieken.